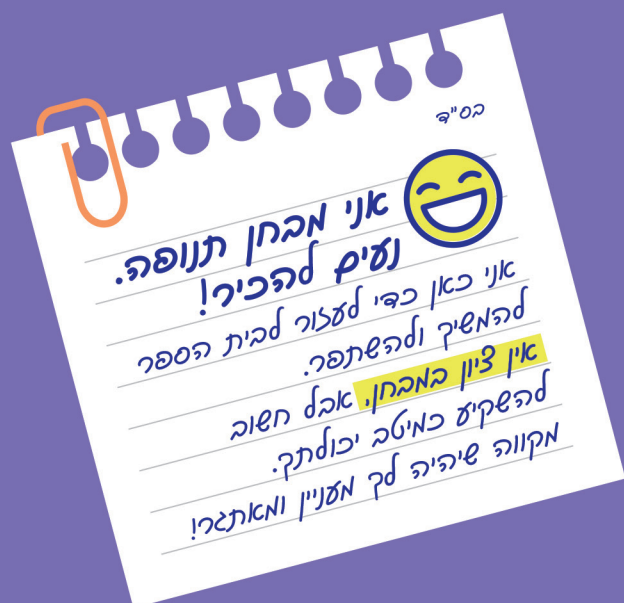

מבחן בעברית

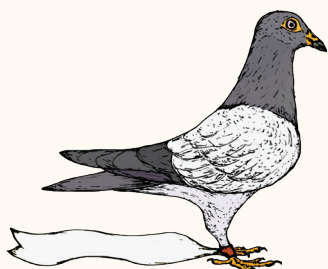
חוברת טקסטים

חינוך חרדי

שולחים מכתב

האם קיבלתם פעם מכתב בדואר או שלחתם כרטיס ברכה למישהו? בימינו אפשר להשתמש בשירותי הדואר כדי לשלוח מכתבים, אך לא כך היו פני הדברים בעבר. אם כן, כיצד העבירו פעם הודעות ממקום למקום?

בימי קדם היו מעבירים הודעות בעזרת שליחים. השליחים נקראו גם בשם "רצים" משום שהם היו רצים במהירות כדי להעביר את ההודעות ממקום למקום. כבר בתקופתו של המלך אחשורוש השתמשו ברצים למטרה זו, כפי שכתוב במגילת אסתר: "וישלח ספרים ביד הרצים". אולם למקומות רחוקים במיוחד היו שולחים פרשים הרוכבים על סוסים.

בעבר השתמשו גם ביוני דואר כדי להעביר הודעות ומכתבים. את המכתב קשרו בטבעת לרגלה של היונה. ודאי תשאלו: כיצד יודעת היונה לאן לעוף? האם מקריאים לה את הכתובת והיא עפה לשם? מובן שלא! ליונים יש יכולת התמצאות מפותחת, כלומר הן יודעות למצוא בקלות את הדרך ממקום למקום. היונים נוהגות לחזור לבית שלהן גם ממקומות רחוקים, לכן אפשר לאלף יונה לזהות מקום מסוים כבית שלה. אם יעבירו את היונה למקום אחר, היא תדע לחזור לביתה ותוכל להעביר אליו מכתבים.

1

איסור על קריאת מכתבים של האחר

רבנו גרשום מאור הגולה, מגדולי היהדות, חי בגרמניה לפני כאלף שנים. הוא קבע תקנה האוסרת קריאת מכתבים ומסמכים המיועדים לאדם אחר. איסור זה נקבע כחרם וידוע בכינויו "חרם דרבנו גרשום". במשך הדורות התקבל החרם בקרב קהילות ישראל.

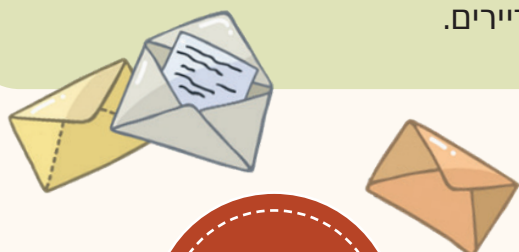
במשך השנים הלך וגבר הצורך לשלוח מכתבים זה לזה. כדי לשלוח את המכתבים הרבים במהירות וביעילות הוקמו חברות שתפקידן היה לשלוח את המכתבים באמצעות כפרות דואר. מאוחר יותר הוקמו חברות של שירותי דואר, כמו "דואר ישראל". באמצעות הדואר אנחנו שולחים ומקבלים מכתבים שונים, כמו חשבונות לתשלום עבור חשמל ומים והזמנות לשמחות.

עד השנים האחרונות הדרך העיקרית לתקשורת בין אנשים המרוחקים זה מזה הייתה באמצעות מכתבים. אך כיום שיחות הטלפון והשימוש בדואר אלקטרוני מפחיתים את הצורך בשליחה ובקבלה של מכתבים בדואר. התקשורת בדרכים אלה חסכונית יותר, והקשר בין האנשים הופך למהיר יותר.

3

איך המכתב מגיע ליְעד שלו

עובדי הדואר מְרוקנים את תיבות הדואר ומכניסים את המכתבים לתוך שְקים. לאחר מכן הם מעבירים את השְקים אל מְרָכְזֵי הַמִּיּוֹן של הדואר, שם מְמַיְיִנִים את המכתבים לפי הכתובות שאליהן הם נשלחו. בשלב הבא הַדְוָוִים אוספים את המכתבים מְמָרְכְזֵי הַמִּיּוֹן ומחלקים אותם לְיַעְדִים שלהם לפי הכתובות והשמות של הדיירים.

עצרו!

**עברו לחוברת השאלות
וענו על השאלות בעמודים 4-7.**

2

מעולם לא שלחתם מכתב?

במיוחד בשבילכם

הכניסו את המכתב למעטפה.

כתבו על הצד הקדמי של המעטפה למי המכתב מיועד ואת הכתובת שלו.

כתבו על הצד האחורי של המעטפה את שם השולח ואת הכתובת שלו.

הדביקו בול בצד הקדמי של המעטפה, בפנינה הימנית למעלה. את הבול קונים בדואר, והוא סימן לכך שהשולח שילם עבור שליחת המכתב.

הכניסו את המעטפה לתיבה הנקראת "תיבת דואר". אפשר למצוא את תיבות הדואר ברחובות היישוב וליד סניפי הדואר.

יש מכתבים עבורי?

איציק סיים את ארוחת הצוקריים וכנה לחדרו. לפתע צלצל הטלפון ומן השכופרת בקע קול מהוסס: "שלום איציק, מדבר יוסי. האם ידוע לך מהם שיעורי הבית בחשבון?" איציק ענה בשמחה לשאלה והשיחה הסתיימה.

למחרת בשעות הצהריים התקשר שוב יוסי. "האם תוכל להסביר לי את שיעורי הבית 5 במשנה?" שאל. איציק הסביר לו ברצון, אך לא יכול היה שלא לתהות: איך ייתכן שיוסי, תלמיד חרוץ כל כך, שואל שאלות על שיעורי הבית?

וכך היה מדי יום.

לאחר שבוע שאל איציק את אביו בפליאה: "יש לי חבר שתמיד מקשיב בשיעורים, אבל לאחרונה הוא מתקשר אליי מדי יום ושואל שאלות על שיעורי הבית. איך זה ייתכן שהוא 10 צריך עזרה רבה כל כך?"

חשב האב מעט, שלף ספר מארון הספרים ואמר לבנו: "קרא את הסיפור שלפניך, ואולי תמצא בו תשובה לשאלתך."

איציק קרא את הסיפור:

הייתה זו שעת צהריים בביתו של הצדיק רבי יצחק מבוהוש. כמדי יום, ביקרו אנשים רבים בביתו של הרבי, בהם עניים רבים שקיבלו יחס אוהב וארוחה חמה. הרבנית העמידה 15 סיר ובו אוכל חם והגישה בשמחה לכל אורח את מנתו.

באותו יום הגיע לבית הרבי איש הלבוש בלבוש מהודר ורב רושם. אמר האיש: "שלום כבוד הרב, שמי יהודה ובפי בקשה מיוחדת. יש לי עסקי מסחר בכל העולם, ומשום כך אני מקבל מכתבים רבים וחשובים. ילדי השכונה נוהגים להציץ לתיבת הדואר שלי, ואני 20 חושש שהמכתבים יאבדו. לכן חשבתי לבקש מהרבי שאתן את כתובתו למי ששולח אליי דברי דואר, ואת המכתבים אאסוף מפיתכם."

הרבי ענה לו: "בדואר, אשמח לעזור לך!"

יהודה הודה לרבי ועזב את הבית, אך לא לזמן רב. למחרת בשעת הצהריים שוב הגיע יהודה אל בית הרבי ושאל: "האם יש מכתבים עבורי?"

25 "הַמֶּתֶן רָגַע", בִּיקְשָׁה הֶרְבֵּנִית, "אֲגִשׁ לְבָדוּק בְּעֶרְמַת הַדּוֹאֵר". אֵךְ בְּעֶרְמָה לֹא הִיָּה אֵף מִכְתָּב עֲבוּר יְהוּדָה.

מִדֵּי יוֹם הִגִּיעַ יְהוּדָה לְבֵית הֶרְבִּי לְבָדוּק אִם הִתְקַבַּל דְּבַר דּוֹאֵר, אֵךְ אִפִּילוּ מִכְתָּב אֶחָד לֹא הִגִּיעַ עֲבוּרוֹ.

"מוֹזֵר מְאֹד!" תִּמְקָה הֶרְבֵּנִית בְּאוֹזְנֵי שֶׁל הֶרְבִּי, "כִּיצַד יִיתְכֵּן שְׂאִישׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֶסְקִי מִסַּחֵר 30 בְּכָל הָעוֹלָם אֵינָנו מִקְבֵּל אֵף מִכְתָּב אֶחָד בִּמְשָׁךְ שָׁבוּעַ שָׁלֵם?"

הֶרְבִּי שָׁקַע בְּהֶהָוִיָּם. לְאַחַר כֵּמָה דְּקוֹת אָמַר: "נִרְאָה שֶׁהוּא מִגִּיעַ לְכֹאֵן מְסִיבָה אַחֲרֵת".
"מִדּוּעַ? מָה רוֹצֶה הָאִישׁ?" תִּהְתָּה הֶרְבֵּנִית.

"אוֹלֵי הוּא רוֹצֶה אוֹכֵל" עֲנָה הֶרְבִּי, "יִיתְכֵּן שִׁיהוּדָה רַעֲב!"

"רַעֲב?! " נִדְהָמָה הֶרְבֵּנִית, "סוֹחֵר עֲשִׂיר – וְרַעֲב?! "

35 "מִנִּיִן לָנוּ שִׁיהוּדָה אֶכֶן עֲשִׂיר?" חִיֵּךְ הֶרְבִּי, "כֵּךְ הוּא אוֹמֵנִם נִרְאָה, אֵךְ יִיתְכֵּן שְׂיָרֵד מִנְּקָסָיו. כִּנִּרְאָה רַעֲב הוּא, אֵךְ מִתְבִּיֵּשׁ לְבָקֵשׁ אוֹכֵל".

הֶרְבֵּנִית קִיבְּלָה אֶת דַּעְתּוֹ שֶׁל הֶרְבִּי, אֵךְ הִקְשָׁתָהּ: "אִם הוּא מִתְבִּיֵּשׁ, הוּא וּדְאִי יִסְרֹב לְהַצַּעַת הָאוֹרוּחָה".

בְּחוֹכְמָתוֹ הֶרְבָּה וּבְאַהֲבַת הַחֶסֶד הִמְפַּעֶמֶת בּוֹ, הִצִּיעַ הֶרְבִּי:

40 "מִחֵר, כְּשֶׁיִּגִּיעַ יְהוּדָה וַיִּשְׁאַל אִם יֵשׁ מִכְתָּב עֲבוּרוֹ, תֹּאמְרִי בִנְחַת שְׁהַדָּוֹר טֶרֶם הִגִּיעַ, וְשֶׁהוּא מוֹזֵמֵן לְהִיכַנֵּס פְּנִימָה וּלְסַעוֹד בִּינְתִּיִּים. כֵּךְ נֹזְכָה לְהַשְׁבִּיעַ יְהוּדִי רַעֲב וּלְעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה צְדָקָה מְבִלִּי לְבִיֵּשׁ אוֹתוֹ".

וְכֵךְ הִיָּה. כִּשְׁשָׁמַע יְהוּדָה אֶת דְּבָרֵי הֶרְבֵּנִית, הוּא נִעְנָה לְהַצַּעַה. הוּא אָכַל אֶת הָאוֹכֵל הַחֵם בְּתִיאָבוֹן, נָח מֵעַט וְהֵלֵךְ.

45 לְמוֹחֲרֵת שָׁב יְהוּדָה אֶל בֵּית הֶרְבִּי וּשְׁאַל: "יֵשׁ מִכְתָּבִים עֲבוּרִי?"

מְשֻׁסִּים אִיצִיק לְקִרְאוֹ אֶת הַסִּיפּוֹר כִּנָּה אֵלָיו הָאֵב וְאָמַר: "מִבֵּין אֶתָּה, אִיצִיק? לְעִיתִים אֲנִשִּׁים אֵינָם מִבְקָשִׁים אֶת מָה שֶׁהֵם צְרִיכִים בְּדֶרֶךְ יִשְׁרָיָה, אֲלֹא מַעֲדִיכִים לֹמַר זֹאת בְּדֶרֶךְ אַחֲרֵת. נִסֶּה לְחֻשׁוֹב, אִם חִבְרָךְ אֵינָנו זָקוּק לְטִיּוֹעַ בְּשִׁיעוּרֵי הַבַּיִת, מִדּוּעַ הוּא מִצְלָצֵל אֵלָיְךָ מִדֵּי יוֹם?"

50 למחרת בשעת ההפסקה שוֹחֲחוּ איציק ויוסי, ואיציק שאל בְּעֵדִינֹת: "יוסי, מה אתה עושה לאחר שמסתיימים הלימודים?"

יוסי ענה בְּעֵצָב: "לאחרונה הִחֲלָה אִמִּי לעבוד בשעות אחר הצוהריים. אני נשאר לבד בבית ולעיתים אני מרגיש בודד. במקרה כזה אני מתקשר לחבר".

55

כעת התברר הכול.

באותו יום, כאשר התקשר יוסי כְּהֶרְגְלוֹ, הציע לו איציק להיכגש ולשחק יחד.

יוסי הסכים מייד, ומאותו יום – שָׁבָה השמחה אל יוסי, וליבו היה רגוע גם בשעת הצוהריים.

עברו לחוברת השאלות וענו על השאלות בעמודים 8–11.

מעובד לפי סיפור מתוך "סיפורי צדיקים על מידות ומעשים טובים" בעריכת הרב יעקב הופקוביץ.

חוברת טקסטים 6431 בעברית לכיתה ד (4) חינוך חרדי | 30/10/24, 10:27
© כל הזכויות שמורות לראמ"ה – הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, משרד החינוך

איורים: רחלי בן זאב – קטע 2 בעמוד 3, עמוד 6; shutterstock.com – שאר האיורים

אנו מכבדים את זכויותיהם של בעלי זכויות יוצרים ומשקיעים מאמצים באיתור בעלי הזכויות לצורך שימוש בחומרים המופיעים בקובץ זה. לגבי תכנים שבעליהם לא אותרו, השימוש נעשה על פי סעיף 27 לחוק זכויות יוצרים תשס"ח-2007. אם לדעתכם נפגעה זכותכם כבעלים של זכויות יוצרים בחומרים המופיעים בקובץ זה, הינכם מוזמנים לפנות באמצעות הדואר האלקטרוני לכתובת rama@education.gov.il.

חוברת טקסטים 6431 בעברית

לכיתה ד | חינוך חרדי

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל, משרד החינוך, ראמ"ה. השימוש במסמך זה, לרבות הפריטים שבו, מוגבל למטרות לימוד אישיות בלבד או להוראה ולבחינה על ידי מוסד חינוך בלבד, לפי הרשאה מפורשת למוסד חינוך באתר ראמ"ה. זכויות השימוש אינן ניתנות להעברה. חל איסור מפורש לכל שימוש מסחרי וכן לכל מטרה אחרת שאינה מסחרית. אין להעתיק, להפיץ, לעבד, להציג, לשכפל, לפרסם, להנפיק רישיון, ליצור עבודות נגזרות בין על ידי המשתמש ובין באמצעות אחר לכל מטרה או למכור פריט מפרטי המידע, התוכן, המוצרים או השירותים שמקורם במסמך זה. תוכן המבחינים, לרבות טקסט, תוכנה, תמונות, גרפיקה וכל חומר אחר המוכלל במסמך זה, מוגן על ידי זכויות יוצרים, סימני מסחר, פטנטים או זכויות יוצרים וקניין רוחני אחרות, ועל פי כל דין; כל זכות שאינה ניתנת במסמך זה במפורש, דינה כזכות שמורה.